

Letta's rapport is een snelweg naar autocratie

De Italiaan prof. Enrico Letta toont zich in zijn rapport *'Europe, much more than a market'* een gepassioneerd denker in termen van blauwdrukken. Het biedt een gedetailleerde marsroutes met een heilsobsessie: een 'single market', waar vanuit Brussel de centrale planning voor de Europese Unie plaatsvindt. Vele zaken dienen we te uniformeren volgens Letta. Het plan impliceert een federaal EU te formeren, zodat dit continent tegen de VS kan opboksen¹. De opzet is een machtig EU te creëren. Heeft Letta een hang naar het Romeinse Rijk?

EU's concurrentiepositie

Is het niet onzinnig om de EU met de VS te vergelijken? De structuur van beiden is wijd uiteenlopend. De EU lidstaten hebben ieder een eigen taal, een eigen cultuur, een eigen institutioneel systeem, een eigen democratie en een eigen soevereiniteit. De VS vormt één blok. Letta constateert dat de EU ten opzichte van de VS achterblijft qua concurrentiepositie en economische groei. Op zich is dat correct, maar de oorzaak ligt niet in het institutionele systeem van de lidstaten zoals Letta meent, maar in hun arbeidsmarkt. Amerikanen werken veel harder dan Europeanen. De gemiddelde werkweek in Nederland is 31,6 uur, in de VS is dat 39,9 uur. In Amsterdam is het gemiddelde aantal gewerkte uren 1440 per jaar, in New York 1765. De gemiddelde Amerikaan heeft 10 vrije dagen, wij 20 dagen. Een Amerikaan kan ieder moment zonder opgave van reden ontslagen worden; bij ons niet. 84% van de Amerikaanse vrouwen werkt 5 dagen per week. Nederland is wereldkampioen deeltijdbanen; de VS kent dat verschijnsel niet. Amerikanen heeft tweeverdieners 'all across the board' met een volledige werkweek; Europeanen niet. De conclusie is dat de Amerikaanse arbeidsmarkt veel flexibeler is en Amerikanen veel harder werken. Uiteraard dreunt dat fors door in de concurrentiepositie en in de economische groei.

Huidige EU

Bedenk dat de 'glorie' van Europa van soevereine lidstaten afkomstig is die met elkaar concurreren. De glorie komt niet van een EU naar voorbeeld van de Sovjet Unie die in 1991 ten onder ging. Gelijkschakeling slaat de concurrentieposities plat, in plaats van het te verbeteren. Small is beautiful! En laten we eerlijk zijn: de EU heeft nog nooit naar behoren geleverd op velerlei gebieden, in het bijzonder de immigratie². Dat is mede de reden dat burgers het over een andere politieke boeg gooien. De trend is naar rechts. In Nederland is de EU allerminst populair bij de bevolking, zoals uit twee referenda is gebleken. Het is eerder de aanleiding voor een sprong achterwaarts dan voor een sprong voorwaarts. Letta is frontaal contra de tijdgeest. Take back control!

¹ Letta's rapport doet denken aan het boek van de auteur en politicus Jean Jacques Servan Schreiber, alias JJSS, 'Le defi Americain', 1967, met dit verschil dat het boek van JJSS goed leesbaar is en het rapport van Letta is dat niet. JJSS vreesde dat de VS in Europa dominant zou worden door directe investeringen. Het is niet uitgekomen.

² Zie wat Frans Timmermans gezegd heeft in de EC toen hij nog verantwoordelijk was voor immigratie. Hij wilde 'diversity' en zette de grenzen wijd open. Zie 2015 Angela Merkel "Wir schaffen das".

Schatkist

Letta denkt dat de oplossing van de Italiaanse problemen vanuit de EU komt. Integendeel, de Europese integratie is juist onderdeel van het probleem. De hoeksteen voor de eurozone is dat Ursula von der Leyen de beschikking heeft over twee bazooka's: de Duitse en Nederlandse staatskas. Resteert voor ons de vraag wat zwaarder weegt: onze schatkist of Europese integratie. Het leeghalen van een schatkist kan nooit de bron van vertrouwen worden voor EU burgers.

EU uitbreiding

Een EU van verschillende snelheden is veelvuldig besproken maar nooit gerealiseerd. Acht nieuwe lidstaten zijn op zich welkom op weg naar een EU van 35 lidstaten. Maar zoals Ursula von der Leyen het nu voor zich ziet, waarbij ze 'gelijke monniken en gelijke kappen' wenst, dreigt de EU zichzelf op te blazen. De transferunie is al moeizaam voor de EU-27, laat staan voor een EU-35. Het alternatief is teruggaan naar het allerlaagste integratie niveau gelijkend op de EEG³. Het draait Brussel om meer macht te vergaren, maar het resultaat is het tegendeel. De Letta's van deze wereld doen de EU meer kwaad dan goed.

Brusselse elite

"De Brusselse elite bestaat uit politici die de vluchtelingencrisis zien als een snelweg om het op de natiestaat en het christendom steunende Europa te vernietigen" zegt Victor Orban. Het beleid van de elite vertoont het wezenskenmerk van totalitarisme waar Duitsland en Italië zich ooit voor verenigden. Von der Leyen en Letta laten dat spook terugkeren. Von der Leyen doet dat via de weg van de geleidelijkheid, sluipenderwijs, hush hush. Letta wil een sprong voorwaarts: 'alles', waar mogelijk, in de EU gelijkshakelen, uniformeren. Von der Leyen en Letta zijn twee handen op één buik. Utopia is het eindresultaat, een federaal Europa met centrale planning vanuit Brussel, waarbij de lidstaten niet meer dan provincies zijn en democratie tot nul is teruggebracht, de volmaakte autocratie. Het is de grote illusie, escapistisch wensdenken voor een nieuw maar even gevaarlijk Utopia in schaapskleren.

Geschiedenis

Is het toeval dat dit soort utopisch denken uitgerekend bij een Duitser en een Italiaan postvat? Het doet denken aan de recente geschiedenis, met dit verschil dat voorheen men gewapender hand een Europese eenheid wilde bewerkstelligen. Von der Leyen en Letta willen dat doen via beleid en bureaucratie. Beide methodes zijn levensgevaarlijk. Het leidt tot verkrachting van Europa. Duitse politici lijken in een federaal Europa het perfecte vliegwiel te zien voor Duitse machtsvergroting, een mogelijkheid voor nieuwe Duitse hegemonie op het continent⁴. Italiaanse politici zien in een federaal Europa het perfecte vliegwiel om de Italiaanse (financiële) problemen af te wentelen in de unie om aan de mem van de sterke

³ Dit onderwerp wordt besproken in mijn boek Kafkaïstan, BoekScout, 2024

⁴ Wijlen Wolfgang Schäuble zag in een federaal Europa een mogelijkheid Duitsers te laten opgaan in een groter geheel om de schande van WO2 uit te wissen.

lidstaten te kunnen hangen. Dit kan dan vanuit een automatisme, anders dan de Hervormingsfondsen die ze nu krijgen toebedeeld, maar waar ze nog nooit aan de betreffende randvoorwaarden hebben voldaan.

Maakbare samenleving

Letta's rapport lijkt een pendant van het Amerikaanse Project 2025, maar dan van politiek correct links, in plaats van politiek conservatief. Alles draait om grip te krijgen op internationale en nationale ontwikkelingen plus de gedachte dat de samenleving maakbaar is. Beiden gaan ten koste van democratie. Letta's rapport is mogelijk een opstapje naar het rapport isn van de Italiaan Mario Draghi.

Mensen maken en hermaken voortdurend de samenleving. Maakbaarheid is nooit weg geweest, maar veranderd telkens in een ander soort maakbaarheid. Letta's model zal nog meer dan thans al het geval is gebruik maken van centrale planning. Binnen deze methodiek worden mensen als collectief behandeld om ze te kunnen manipuleren. De mens is niet langer een individu maar wordt geplaatst binnen statistieken en data. Het vormt de onmenselijkheid binnen de totalitaire staat. Centrale planning op basis van een verre toekomstige doelstelling is niet mogelijk omdat het toekomstig handelen van de mens onvoorspelbaar is. De toekomst is niet maakbaar. Het failliet van de maakbaarheidsgedachte leidde tot de val van de Sovjet Unie. In ons land is de maakbaarheidsgedachte nog volop aanwezig. Het verval van links lijkt daar mede debet aan.

EU superstaat

In haar rede in 1988 in Brugge waarschuwde premier Margareth Thatcher voor een Europese "superstaat" door een parallel te trekken tussen de Europese integratie en de Sovjet Unie. Europese politici begrepen goed wat ze bedoelde, maar negeerden het uit eigenbelang. Ook Letta slaat Thatcher's waarschuwing in de wind uit (Italiaans) eigenbelang. In totalitaire regimes, zoals de Sovjet Unie, doet men alsof problemen kunnen verdwijnen zonder ze op te lossen. Dat is bedrog. Uiteindelijk betekent het dat menselijk leven naar willekeur en in koelen bloede behandeld wordt, als sluitpost van de berekening, conform de maakbaarheidsillusie van autocratieën.

Conclusie

Ursula von der Leyen en Enrico Letta (en Mario Draghi) geloven in de maakbaarheid van de toekomst en in een machtig Europa. Het is gedoemd te mislukken. Als ze stevig doorzetten zal dat ook leiden tot de val van de Europese Unie conform de Sovjet Unie. Het rapport van Letta is een snelweg naar autocratie. Het is levensgevaarlijk en moet krachtig bestreden worden.

Frits Bosch